

Stockholm den 14 december 2023

R-2023/1632

Till Justitiedepartementet

Ju2023/01830

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 14 september 2023 beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga (SOU 2023:44).

Sammanfattning

Advokatsamfundet konstaterar att utgångspunkten för utredningens översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för lagöverträdare som begår brott innan de fyllt 18 år, är behovet av en ordning som möjliggör tillräckligt ingripande reaktioner vid mycket allvarlig brottslighet, innefattar adekvata återfallsförebyggande åtgärder och som säkerställer en trygg och säker miljö för unga som döms till frihetsberövande påföljd. Mot denna bakgrund har Advokatsamfundet i huvudsak ingen erinran mot förslagen i betänkandet, men vill särskilt framhålla följande.

Synpunkter

Advokatsamfundets ledamöter företräder såväl unga tilltalade som brottsoffer i den rättsliga processen. Gemensamt för klienterna är intresset av att risken för återfall i brott begränsas i möjligaste mån.

Av den anledningen vill Advokatsamfundet framhålla nödvändigheten i att risken för skadeverkningar för unga, dömda till frihetsberövande påföljd, beaktas fullt ut. En frihetsberövande påföljd innebär alltid en förhöjd risk för att den unge själv, liksom



dennes omgivning, betraktar honom eller henne som asocial och att den unges identitet som kriminell därmed riskerar att förstärkas.

Rättsprocessen och den efterföljande strafftiden måste präglas av förutsebarhet, likabehandling och respekt för barns rättigheter enligt Barnkonventionen.

Enligt gällande reglering har Statens Institutionsstyrelse i uppdrag att verkställa frihetsberövande påföljder för unga. Det innebär att uppföljning av den unge efter verkställighet är beroende av den enskilda kommunens resurser.

Socialtjänstens möjlighet att omhänderta den unge enligt lag (1990:52) om vård av unga efter verkställighetens slut innebär att strafftiden för den unge kan framstå som oviss.

Införande av villkorlig frigivning, i enlighet med betänkandets förslag, framstår som väl motiverat både vad avser förutsebarhet och möjlighet till uppföljning via frivården, som redan har en rikstäckande organisation för detta.

Advokatsamfundet ställer sig därför bakom betänkandets förslag att kriminalvården ska överta ansvaret för verkställigheten för unga lagöverträdare. Advokatsamfundet anser att de anstalter där unga som dömts för allvarlig brottslighet till frihetsberövande påföljd ska avtjäna sina straff bör vara separerade från anstalter för vuxna och vara särskilt anpassade för unga personer.

Avslutningsvis anser Advokatsamfundet att möjligheten för rätten att bestämma att fängelsestraffet ska verkställas vid särskilt ungdomshem är en nödvändig ventil för de barn vars ålder eller andra personliga förhållanden innebär att verkställighet i fängelse är olämpligt. Det bör dock övervägas om rätten ska ges denna möjlighet redan när det föreligger *särskilda skäl*, och inte vid *synnerliga skäl* som betänkandet föreslår. Rätten skulle därigenom ges möjlighet till en mer allsidig prövning i det enskilda fallet.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander